VIKIPEEDIA

Esiaag

See artikkel vajab toimetamist.
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Esiaeg&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Esiaeg (inglise keeles *prehistory*) ehk **muinasaeg** ehk **ürgaeg** ehk **esiajalooline aeg** ehk **eelajalooline aeg** on inimkonna ajaloo periood alates kivist tööriistade kasutuselevõtust umbes 3,3 miljonit aastat tagasi kuni kirja leiutamise ja rakendamiseni umbes 4. aastatuhandel eKr.

Erinevates piirkondades lõppes esiaeg erineval ajal. Näiteks

- Mesopotaamias ja Egiptuses lõppes esiaeg 4. aastatuhandel eKr.
- Euroopa eri piirkondades langes esiaja lõpp ajavahemikku 1. aastatuhandest eKr mõnes Lõuna-Euroopa regioonis kuni 2. aastatuhande alguseni pKr Kirde-Euroopas.

Esiaja lõppemisel võisid olla erinevad põhjused. Näiteks:

- Egiptuses ja Hiinas lõppes esiaeg kohaliku arengu tulemusena.
- Ameerikas, Aafrikas, Austraalias, ja Okeaanias sattusid esiajas elanud inimesed ajaloolisesse aega jõudnud muude inimühiskondade mõjuvälja.

Eesti esiaja lõpuks peetakse üldiselt 13. sajandi algust, kui Eesti alad aastail 1208 – 1227 toimunud ristisõja käigus vallutati.

Sisukord

Esiaja periodiseerimine
Esiaja uurimine
Vaata ka
Välislingid

Esiaja periodiseerimine

Inimühiskonna kõige kaugemat minevikku nimetatakse ka ürgajaks.

Esiaja periodiseerimisel on üldiselt aluseks põhiline materjal, millest valmistati tööriistu ja relvi. Esiaja perioodid on vastavalt:

- Kiviaeg
  - Paleoliitikum
  - Mesoliitikum
  - Neoliitikum

- Pronksiaeg
- Rauaaeg

Mõnes piirkonnas oli kiviaja ja pronksiaja vahel eneoliitikum ehk vase-kiviaeg.

Eri piirkondades võisid esiaja teatud perioodid olla erineval ajal või ka puududa. Näiteks Põhja-Euroopas lõppes kiviaeg umbes 1500 eKr, pronksiaeg kestis umbes 500. aastani eKr ning rauaaeg umbes 1000.–1200. aastani pKr.

Esiaja uurimine

Esiaega on võimalik uurida eelkõige aineliste ajalooallikate ehk muististe põhjal. Muistised on säilinud maapõues või maapinnal. Muististe uurimisega tegeleb arheoloogia. Esiajaloo kohta võib saada ka füüsilise antropoloogia, keeleteaduse ja geneetika meetodite abil.

Vaata ka

- Arheoloogilised kultuurid
- Eelajalooline muusika

Välislingid

Ajalooperioodid
Esiaeg: kiviaeg · pronksiaeg · rauaaeg
Ajalooline aeg: vanaaeg · keskaeg · uusaeg · uusim aeg

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Esiaeg&oldid=5048990"

Selle lehekülje viimane muutmine: 11:25, 15. juuli 2018.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.